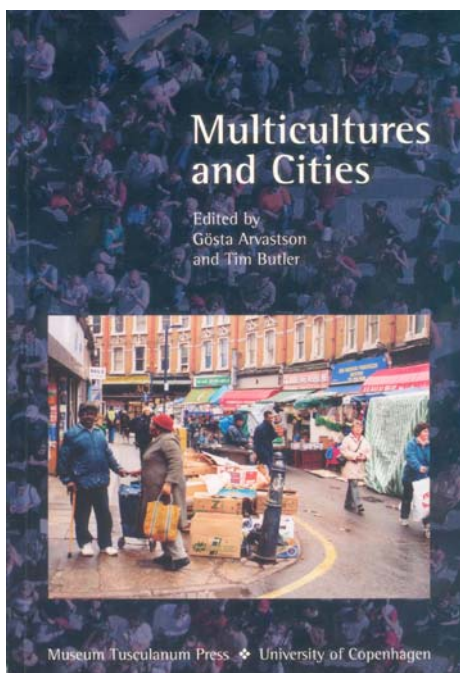

Ikke et ord om det multikulturelle samfund...

En etnologisk flyvetur henover en række europæiske storbyer. Temaerne er etnicitet, kultur og migration, og der gøres stop ved byer fra Barcelona til Moskva. Turbulens forekommer.

Gösta Arvastson og Tim Butler (red.): *Multicultures and Cities*. Museum Tusulanum Press. 2006. 160 s., 150 kr.

Af Troels Jeppesen

Multicultures and Cities er et genoptryk af *Ethnologia Europaea*. *Journal of European Ethnology* 34:2 (2004), og indeholder, udover redaktørernes indledning, elleve meget korte tekster. Trods referencen i titlen er multikulturalisme ikke det centrale begreb, som bogen bevæger sig rundt om.

Begrebet introduceres første gang i redaktørernes indledning (s.12). Her opridser de kort begrebets baggrund i byplanlægning, hvor man lagde vægt på, at forskellige grupper af mennesker skulle kunne leve fredeligt sammen. I 1970'erne blev multikulturalisme i stigende grad anvendt til at betegne en politisk vision om deltagerbaseret demokrati, hvor mennesker fra flere kulturer sameksisterer i en tilstand af gensidig lighed og respekt.

The term multiculturalism suggests that contemporary urban cultures somehow co-exist in a condition of mutual respect and possible equality. This remains far from being the case, although the role played by different ethnic groupings in shaping development of cities across Europe has been immense (s.12).

Redaktørerne fortsætter, at det overordnede tema for bidragene til denne udgivelse er etniske gruppers livsvilkår i europæiske storbyer og altså ikke fornævnte

multikulturalisme (s.14). Kun fem af bidragyderne forholder sig til begrebet multikulturalisme. Og i de fleste tilfælde bliver begrebet sat i gåseøjne (s. 33, 41, 60, 61, 71), og hurtigt forkastet som utilstrækkeligt og utidssvarende i en analyse af etniske gruppers livsvilkår i europæiske storbyer. Titlen på omslaget synes derfor misvisende i forhold til det faktiske indhold. Det gennemgående tema er nemlig etniske grupper i europæiske storbyer. Det er der kommet en lidt ujævn række essays ud af.

Behøver akademisk at betyde svært at læse?

Det er et af de spørgsmål jeg stiller mig selv efter at have læst redaktørernes indledning. Og hvis denne indledning er et pejlemærke, må svaret desværre blive ja. Læseren bliver introduceret til udviklingen af den moderne by siden 1800-tallet. Det sker gennem noget, som ligner en uredigeret "stream of consciousness." Det står dog hurtigt klart, at det ikke er James Joyce, der er forfatteren bag teksten. Der er henvisninger til fotografi, film, klasseteori, arbejderkamp, protestsangere, migration, postmodernitet og etnicitet. Anmelderen er mere forpustet og forvirret end informeret og klar til at læse videre. Nogle steder virker det, som om redaktørerne har glemt, at det er i orden at sætte punktum. Bare en gang imellem. Det lykkes på side 15 at konstruere en sætning, der strækker sig over 11 linier og indeholder tre parenteser. Det er svært at læse, også for en akademiker.

Demokratisk transport og sort snak

To essays skiller sig ud fra de øvrige. Det er Ángel Cebollada-Frontera og Carme Miralles-Guaschs "Mobility and Urban Transport in Metropolitan Barcelona – Accessibility versus Exclusion" og Per-Markku Ristilammis "Afterthoughts on Modernist Necropolises." Men af forskellige grunde. Det første skiller sig ud, fordi det er fyldt med selvindlysende oplysninger, og forfatterne virker bange for at skrive, hvad deres essay handler om: Immigranternes ulige adgang til arbejdsmarkedet i Barcelona. Det andet, fordi det svæver så højt oppe i skyerne, at det er svært at tyde meningen hernede fra jorden.

Rejsen til fods som en demokratisk manifestation. Det er der vist ikke grund til at bruge så mange linier på. Men det er ikke desto mindre emnet for det første essay i samlingen, som handler om adgang til bilen som transportmiddel i Barcelona. Det bliver slået fast, at færre og færre rejser bliver foretaget til fods pga. stigende afstande. Forfatterne skriver således:

The increasing distances to be travelled has meant a decrease in person trips made on foot, the most democratic means of

transport because it is the one most accessible to everyone and the means which has occupied a dominant position within the panorama of transport modes. (20).

Påstanden er, at adgangen til arbejdsmarkedet bliver begrænset for de grupper, der typisk ikke ejer en bil. Derfor bliver de marginaliseret. Det drejer sig om kvinder, unge og en gruppe med noget som bliver kaldt "a socio-linguistic background." Man skal lede længe for at finde et dårligere forsøg på at undgå at kalde en immigrant for en immigrant. Ikke desto mindre lykkes det for forfatterne at stå og træde sig selv flovt over tærerne indtil konklusionen. Her *afslører* de, at der er tale om immigranter, og at det nok er den gruppe, som lider mest under bilens tyranni.

Ristilammis essay er tilsyneladende en diskussion af: "the transformation of cities into a static brand for a global market" (s.15). Øresundsregionen fungerer som case, vistnok, i en fire sider lang tekst med mellemrubrikker som *Spectral Modernity*, *The Power of Sand* og *The Beach as Rebirth*. I sidstnævnte afsnit skriver Ristilammi:

The pure white beauty of the Necropolis is seductive. But the rebirth envisaged by the region's building project encapsulates a future that is no longer one-dimensional or monocultural. It is the multicultural that shows us a holographic future, where we can see the whole in every part. (109).

Ristilammis bidrag var sort snak for mig, da jeg læste det første gang. Det fortsatte med at være uforståeligt både anden og tredje gang. Og så gav jeg op ...

London, Paris og Malmö

De fleste af de øvrige tekster er baseret på komparative studier, hvor kampen om magten til at tillægge byens rum betydning er en tilbagevendende konflikt.

Vi følger caribiske immigranter fra de tidligere kolonier til London og Paris og ser, hvordan opfattelser af identitet og borgerskab ændrer sig over tid.

I London ligger området Spitalfields, hvor der er en høj koncentration af indvandrere fra Bangladesh. Hele tre af bogens essays tager udgangspunkt i Spitalfields. Området har i de sidste par år gennemgået en økonomisk vækst i kølvandet på byudviklingsprogrammer, baseret på det multikulturelle samfund – *a rich mix*. Udviklingen er i høj grad blevet drevet frem af restauratører og lokale beboere med en afslappet holdning til religion. Det har medført en række konflikter. Essayene undersøger, hvordan etnicitet påvirker opfattelser af byens rum, og hvilke konsekvenser byudviklingsprogrammer baseret på en blanding af "rich mix" og forbrug kan have for lokalområdet. Området i London bliver sammenlignet med et byudviklingsområde i en tidligere jødisk ghetto i Krakow. Her skaber byudviklingen også udfordringer for de lokale beboere. På den ene side skabes der økonomisk vækst og stolthed. På den anden side gør de følgende stigninger i huspriserne det svært for de lokale beboere at få råd til at blive boende i området.

To andre essays tager udgangspunkt i Malmö. I det ene sammenlignes et kvarter med høj koncentration af indvandrere og socialt udsatte med en gade i Cape Town, hvor der er problemer med tiggere, alkoholikere og gadebørn. Forfatterne analyserer, hvordan områdernes marginaliserede grupper indgår i komplekse forhandlingsskemaer, hvor der kæmpes om retten til at definere byens rum. Det andet essay handler om, hvordan forstadsområder i Malmö af medierne bliver repræsenteret som mere farlige og nedbrudte, end der måske er grund til. Den medieskabte diskurs står i kontrast til beboernes egne oplevelser af området.

Vandpiber og indkøbscentre

Berlin og Hamborg er udgangspunktet for bogens resterende tre essays. Først til Berlin. I det ene berliner-essay ses der på, hvordan man i Berlin forsøger at repræsentere byens identitet som nationalt, lokalt og kosmopolitisk knudepunkt i det genforenede Tyskland. Så til Hamborg. Her følger vi i tre år 160 unge i alderen 13 til 15. De bor i to kvarterer i Hamborg. Det ene er ifølge forfatteren et racistisk område, mens det andet er præget af anti-racistiske tendenser. Analysen af de unges opfattelser og repræsentationer af "sikre" og "farlige" områder leder blandt andet til en noget selvindlysende konklusion. Nemlig, at de unge indvandre-re i det anti-racistisk prægede område føler sig mere sikre end de unge som bor i det område, hvor der er en udtalt racisme! Anmelderen falder ikke ned af stolen i forundring over dette forskningsresultat.

Tilbage til Berlin. Og hurtigt videre til Moskva. I det andet berliner-essay bliver salg af vandpiber og vandpibens symbolske værdi i forskellige områder i Berlin og Moskva analyseret. Derudover ser forfatterne også på indkøbscentret som symbol, hvor globale og lokale strukturer og repræsentationer mødes.

Gartnerarbejde

Multicultures and Cities er som et blomsterbed, der er blevet plejet af husets teenagesøn, mens familien har været to uger på Gran Canaria i sommerferien. De flotte roser står endnu, men der er en del ukrudt, som trænger til at blive luget ud.

Den overvejende del af teksterne i bogen præsenterer læseren for en fin buket af forskning i etniske gruppers sociale, kulturelle og økonomiske vilkår i europæiske storbyer. Desværre er bidragene så korte, at de mest virker som smagsprøver. Til gengæld når de tværs gennem Europa – fra Barcelona til Moskva.

Det skaber dog skår i læseglæden, at der ikke er blevet luget ud i bedet, inden tidslinerne nåede med i bogen, som er et genoptryk af et tidsskrift fra 2004.

Troels Jeppesen er cand.mag. i Europastudier, Historie og Informationsvidenskab, IT og Organisationer.